

המקבל שדה מחבירו

פרק תשיעי בבא מציעא קה.

עין מושפט גור מצוה

6) ועי' תוס' גיטין לז': ד"ה לטופסין, ט' עוקלין פ"ג (מ"א), ט' בכת"י, תנן התם טמא וטהור באילן, וכן נכון דהא משנה הוא בבבלי, דק"ס, ד' נשצ"ל, היה, ריש"י וכן במג"מ, ט' היבת עוד ליתא ברפריה, ועי' לעיל, ט' ז"ל לקבל יעב"ז, ו' ברפריה נוסף היבת, הא"ש, ט' נשצ"ל, רשיעור.

הגהות הב"ח

(א) נ"ב הוא דמעבד אי דמי ו' ו' נתן:
(ב) רש"י ד"ה ג' ו' ו' שמכחישים כ"ל:

רבינו חננאל

תרי עסקי וחד שטר א פסידא דלוה. קבל היום ממנו זמנה ולמחר זמנה וכתב שטר על מאתיים הפסיד הלוה כמה דפרשיית שאם יהא הפסד זבא ושכר זבא לא יחשבזו כל אחד לבדו אלא השכר ימלא הקרן תמילה ואח"כ יחלקו המותר. ואם כתב ז' שטרות כמשפט הזה י' מחשב הפסד של זה לבד והשכר של זה לבד ויקבל הזעלים עליו זה הפסד החלי וזשכר השליש. וענה טובה קמ"ל רבא דזבא עיסקא נכתוב חד שטר א ובתרי עסקי נכתוב ז' שטרי ויהא הדבר שקול: ולא מלי נמימר ליה. לבתר דמלייה: דרי מהאיך פסידא קמא דהאי. וקבל עקב חזי הפסד ובשכר טול שליט וממלאת פוחת הקרן: דא"ל לנדי טרחה וכו'. דמללא אדעתא מעיקרא נכלס היית דזבא ודעתא דמלוי קרנא טרחה: זי טרי דעבד עיסקא דהדי דהדי וריות. שני קבלניס שקבלו עיסקא מצעל הצית צמותות שימכרוהו ויסקרו צמעות עד זמן פלוני ויחלקו ציניהם וצין צניה"ב כמשפט ושתמשו חזי הזמן וששכרו: דמעבד. עליה עד שיגיע הזמן שקבעו לצעב"ב שימרו לו את שלו והמותר יחלקו: אי אמר ליה ניפלוג רוחא. השתא מפרש ואזיל מ"ט אית ליה דניעבד אי א"ל חזי פלוג רוחא והקרן יתפוס עדין להרוח צו עד הזמן מני א"ל אידך רוחא לקרנא משמעבד שמה צמורה שנעשה עוד נפסיד וצריך שיהא הרווח קיים להשתכר צו עוד כדי למלאות הקרן: ואי אמר ניפלוג. תרווייהו מני א"ל עיסקא להדי משמעבד ואם ניפלוג שמה חזי אפסיד צמורה שאקנה שהרי קבלתי חזי להתעסק צה עד אותו הזמן ואם אפסיד שמה חלק השני ישתכר וימלא חסרון ואני יחד קבלנו וששמעבדו החלקים יחד זה לזה: **מתני'** ולא רזה לנכש. התבואה: אסן לך חגיגה. כך וכן כורין שפסקתי עמך ומה איכפת לך אם יחסך חלקי ששעשבים * ומחויבים השבילים אין זה אלא עלי: אין שומעין לו. והא ליתא אלא צמכרותא דאי בקבלנותא פשיטא מי מני א"ל מני איכפת לך: **גמ'** ואי א"ל כריצנא וכו'. השתא מפרש אמאי אין שומעין לו אי אמר לו אני אחרוך אחר הקצירה והפוך שרשי העשבים שותרו צה וימותו ולא תעלה לפניך עשבים מאי אנה טעני. אותה חכירות שפסקת לי אני רוצה שיהו צריאים ולא כמושים: מנסבס שם רע לארעאי. הרואים סבורים שניכשת ואעפ"כ היא מלאה עשבים ואתה מושיא שם רע לארעאי ומחר אם צאתי למכור או להוריד לזה אריס אחר לא יהיה יורד: והא סגן וכו'. הכי לא שנה צמתני' אלא טענה אחת ובשילה קאמר אין שומעין לו ע"כ צהא תליא כולה: אלא משום דא"ל בורא דנפל נפל. כל טענתו אינה אלא שמעלת עשבים לשנה הצאה וטענתו לעולם עומדת דכי א"ל כריצנא לאחר הקצירה א"ל האי נהי דעקרת לשרשים סוף סוף העשבים שמתים צה עכשיו עד שזריעו יפלו הורעים לארץ וימתו לשנה הצאה ולו לא תועיל החרישה: **מתני'** המקבל שדה מחבירו ולא עשפה. תבואה אלא מעט וצא לו האריס למוטע מלהמעט צה עוד שאין צה עוד * כדי ערוח: אם יש צה כדי לעשות. מתבואה כרי. ובגמרא מפרש מאי שיעוריה: חייב ליעטל צה. צעל כרוח. והא ליתא אלא בקבלנותא דאי צמכרותא מה לו לצעל השדה אם יחדל לו סוף סוף חכירו הוא נותן לו: מה קצבה כרי. מה קצבה יש אם קצבתם לו כדי לשיעור חיוב טיפול שדה גדולה לשיעור כרי ושדה קטנה לשיעור כרי: אלא אם יש צה כדי נפילה. שיכול לחזור ולזרעה לשנה הצאה מתבואה שנה זו: נפילה. זרע שמופריס לה צמפולת יד: **גמ'** אקוס ואני. אעמוד ואחרוש: ואדרי. אזרה המון צרחת או צנפה: צעמלאי וצנפקוס ידי. צהולאתי. רחם. פל"א שזרין המון צרוח מתוך התבואה: שפעמוד צה. כשתוחצין אותה צמור: מהאי גיסא ומהאי גיסא. אם נראין חודיה משני לדידין: כונס שלו. פלדיין צלע"ו. הרחת שמכניסין אותה * לגבות התבואה עליה לזרות שאין רואה פני החמה ודידין נמי בכלל כונס הם: סגן הפס. צמס' עוקלין וכו'. משום אמרי דבי ר' ינאי דמפרשי שיעורא צבולהו הנך מתני' נקט לה * גבי מתני' דמפרשי צה דבי ר' ינאי שיעורא: פריזי ויסיס. כדמפרש רשעי זיתים וענבים שהן לעולם צוסר שאין צישולין נגמר לעולם: מעשרים. מן טומאת אכולין דלא חזי לאכילה: ונמה פריזי. כמה הן מבושלין ועדיין פריזין הן: ארבעס קצין לקורה. שמכניסין צבית הצד מהן כדי שיעור טעינת הקורה צפעס אחת ואין מושיאין אלא ארבעה קצין שמו: צאולנא. צמפוחה אחת שקורין ש"ק. יש מקום שצבי צהן גדולין ומכניסין שלשם כורים ליה וש מקום שאין מכניסין אלא כור זיתים צבעיעת קורה וישערי * רבי אלעזר צקטנים ורבי ינאי צגדוליס. וסאתים הוי תלתא זימני ארבעה קצין: עלו

הני בי תרי דקבצו עיסקא בהדי הדדי. מאלס אחד וא"ת ואמאי נקט צבי האי גוונא ולא נקט האי מאן דקביל עיסקא צמכריה וי"ל לפי שהמקבל יכול לחזור קודם הזמן ולומר לא אטרח עוד ואטול מה שיגיע לידי עד הנה דפועל יכול לחזור אפילו צמתי היום אצל צעל העיסקא יכול להיות שאין יכול לחזור שהרי פלגא הוה מלוה ציד המקבל * וגם פלגא דפקדון נתן לו זכות והשליטו להשכיר צו * עד דמעבד המקבל דטעס פשוט הזמן וזה לא היה שום חידוש להשמיענו דפרשיית ולהכי לא נקט צבי האי גוונא: **מזל"א** דבי תרי עדיף. צבולהו הוה מני למימר צהו הכי אלא דעדיפא מיניה קאמר צהו: **ר"ח** גריס מהאי גיסא או מהאי גיסא. פירוש כדי להעמיד לך הרחב שלמטה שאין צריך תבואה כל כך צדצבר מועט עומד ואינו נופל או * מהאי גיסא של מעלה שאינו רחב שאין צריך תבואה רכה * ופשיט ליה מדקאמר כל שאין כונס שלו רואה פני חמה דהיינו לך הרחב * שם צו צית קיבול קמת לקבל תבואה: כל

שיכול לומר לו למחר אתה יוצא ממנה ומעלת לפני עשבים: **גמ'** דאי א"ל לבתר הכי כריצנא לה אמר ליה חזי מעלייתא בעינא ואי א"ל זביננא לך חזי משוקא א"ל חזי דארעאי בעינא ואי א"ל מנכישנא לך שיעור מנתך א"ל קא מנסבת שם רע לארעאי והתנן מפני שמעלת לפני עשבים אלא משום דא"ל בורא דנפל נפל: **מתני'** המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה א"ר יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בה כדי נפילה: **גמ'** ת"ר המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה שכך כותב לו אנא אוקים ואניר ואורע ואחצור ואעמר ואדוש ואיירי ואוקים כריא קדמך ותיתי אנת ותיטול פלגא ואנא בעמלי ובנפקות ידי פלגא וכמה כדי להעמיד בה כרי א"ר יוסי בר' חנינא כדי שתעמוד בו הרחת איבעיא להו רחת היוצא מהאי גיסא להאי גיסא מאי ת"ש א"ר אבהו לדידי מפרשא לי מיניה דר' יוסי בר' חנינא כל שאין כונס שלו רואה פני החמה איתמר לוי אמר שלש סאין דבי רבי ינאי אמרי יסאתים אמר ר"ל סאתים שאמרו יחוי מן ההוצאה תנן התם * פריצי זיתים וענבים ב"ש מטמאין וב"ה מטהרין מאי פריצי זיתים אמר רב הונא רשעי זיתים אמר רבי יוסף ומאי קראה * [ובני] פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון ונכשלו ר"ג בר יצחק אמר מהכא * והוליד בן פריץ שופך דם וכמה פריצי זיתים ר' אלעזר אמר בארבעת קבין לקורה דבי ר' ינאי אמרי סאתים לקורה ולא פליגי הא באתרא דמעייילי כורא באוללא הא באתרא דמעייילי תלתא כורין באוללא * תנו רבנן עלו

כה א מיי פ"ו מהלכות שולחן
הלכה צ סגן עשין פב
טוש"ע י"ד ס' קטו ספוף
לז:
כו ב טוש"ע שם ספוף
לה:
כו ג ד מיי פ"ח מהל'
שכירות הלכה ח סגן
עשין פט טוש"ע ח"מ ס'
שכ ספוף ד:
כה ה ה ד מיי שם הלכה
זי סגן שם טוש"ע
ח"מ ס' שכת ספוף א:
כה ו ה ט מיי פ"ח מהל'
טומאת אכולין הלכה
זי:

תורה אור השלם

1 וציתים יהיה רבים
יעמוד על מלך הנגב
ובני פריצי עמך ינשאו
להעמיד חזון ובכשלה:
דניאל יד י
2 והוליד בן פריץ שפך
דם וצשה אה מאחז
מאלה: יחזקאל יח י

לעניו רש"י

פ"א [פ"א] ינה
(כלומר קו שטוח)
בעלתיות ארוכה.
פלדיין [פלדיון]. ינה
כ"ל הקט.
ש"ק. כמות ענבים אי
זיתים שהיו מכניסים בבת
אתה תחת המכבש.

מוסף תוספות

א. עד זמן שקבע לו. מוס'
הל"ש. ב. ע"ב המלוה.
מוס' הל"ש. ג. אותו. שם.
ד. דילמא. מוס' הל"ש.
ה. להעמידה. מוס' הל"ש.
פני שצד הרחב
שלמעלה מכבד. ר"ן.
ו. דכונס היינו צד הרחב.
מיוחס לרבינו. ד. והוא
השיעור המוסרי יותר, וכן
משמע לי ממה שאמרו
בירושלמי (בפרקין ה"ד)
וכי. עמ"ק צ"ח השב"א.
ורש"י גריס מהאי גיסא
ומהאי גיסא מאי, כלומר
פשיטא לן דמצד רחב
קאמר ומיבעיא ליה אם
אינו מכוסה כולו בתוך
התבואה אלא גראה
לצדדין מאי, ופשיט ליה
דבעינן שיהא כולו
מכוסה. מיוחס לרבינו.

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

16 זין פ"ג [מ"א],
 17 אהלו פ"ח [מ"א],
 18 בכת"י וברש"י
 הגירסא, להסיק,
 19 בכת"י הגירסא, והיא
 מטילה גללים, 20 בכת"י
 וברפ"ר הגירסא, רבי,
 21 ותיבה אפילו ליתא
 בכת"י, וכן נכון, דק"ס,
 22 פ"ה פ"ה [מ"א],
 23 בכת"י וברפ"ר
 הגירסא, אבהו,
 24 בסי' א: ניסט מכחו
 אפילו הוא מתקל על גבי
 אבנים או רוכב ורכב,
 25 י"א ד' סאן לית טר
 קרקע זע וזין רש"א,
 26 ברפ"ר הגירסא,
 הגירסא, 27 ברפ"ר
 הדין, 28 ונש"ל
 מטומאת שבעה, רש"ש
 ע"ש,

רבינו הנאל

פ"י תבואת בחיונה,
 כשארזו אדם מתחבא
 האמרי בתוך ידו, כלומר
 גבלע והוקף בתוך ידו
 ואצבעותיו, ומצא גורלו
 נוגע באצבע והטובה
 לתוך כף ידו, ואצבעותיו
 מובלעות, ד"א תבית
 בחיונה, כל שוכה שהיא
 חסיה בין הדליות ובין
 הברים, ואין אדם יכול
 לעלות בה עד ממשכה
 ומציאה מבינה, וכח
 רע בעת שתמקד והצא
 מן הדליות, זו היא שיש
 לה הטו, ואין הדבר בורר
 לנו כהונן, ותפלין על
 ראשו, לא יסלקנו לערין.
 פ"ט, אמ' ר' יוחנן
 מה קצבת כרי, אם יש
 בה כרין נפלה, ואמרין
 במנרין כמה כרי נפלה,
 אמ' ר' אבי אמ' ר' יוחנן
 ד' סאן לכור, ר' אבי
 דרביה אמ' ר' יוחנן
 ואסיקנה בשני ר' יוחנן
 הוה שמן ונא ארעא והיתה
 נושה בורע ארבע סאן,
 כור, בשני ר' אבי, ברתע
 וישיב בה חכש ארעא,
 והיו זורעין בה כפלים זרע
 כמה היו זורעין בה מקום.
 תנן [התם] בפ"ה פ"ה
 את הרוח שפזרה
 את העומרים, אומרים
 אותה כמה לקט ראיה היא
 לעשות, ונתתין אומרי
 רבן שמעון גמליאל אומרי
 נתתין לעניים נפילה, וכמה
 כרי נפלה, אמ' ר' יוחנן
 מן[ש] ר' אלעזר ד' קבין
 לכור, בעי ר' ירמיה, לכור
 זרע או לכור תבואה, פ"ד
 מקום שזרעין בית כור, והו
 הוא קרקע בית כור, או
 מקום שהובא אותו המקום
 כור תבואה, משמא ד'
 יוחנן אמרו ד' קבין לכור
 זרע, והוא מקום שזרע
 כור, ונקראת אותה שדה
 בית כור, ועוד בעינין
 ההו, כור הניזע כיצד
 משערין, במקום הניכש
 ביד ולא נחרש לו, והוא
 עלתה בתיקו, ואשכחן
 הא שפעתא בתלמוד ארין
 ישראל (פ"ה פ"ה א"א)
 כהרין לישנא, ר"ה ע"ד
 בעי קמיה דר' אבהו,
 ד' קבין לכור או לבית
 כור, והו הוא הפירוש
 שפירשו, סתני, המקבל
 שדה מחבירו ואכלה 2 או
 מארבע וחותיה וכול,

עלו. זו וטהור לאילן שכחו רע או לטובה ענף אילן שכחה רע:
עמא. הטעור שכיון שהאילן או הסוכה כחה רע נכפפת תחתיה
 וכדו העליון על התחתון ושענן עליו מכחו של עליון וצין זכ שנשען
 על הטעור וצין טעור שנשען על הזו עמא: שאין עיקרו לחוק.
גריזנו רובע הקב: שנהבאם
 א) **בחיונה.** שנטמנת בלחיתה
 שהלוח זה טומנה צדק ידו:
המהלך צניס הפרס. שדה שנתרס
 זה קצר חשו לעלם כשעורה שנטמא
 צמגע וצמשא ואינו מטמא צהלה והיו
 שם אבנים שאין מקועות וקבועות
 צרין והן נטעות מחמת העוצר
 עליהן ועלם כשעורה ניסט מכחו. 2 או
 רכב מי שרוצה לאכול טהרות על
 אדם או צמחה שומן רע והולכיהו
 עליהן טמא לויט ואינו מביעיא נרכב
 דטמא דבלאו היסט אבנים נמי טמא
 המהלך צניס הפרס אלא אף הרוכב
 טמא דכיון דכח התחתון רע מחמת
 משא העליון ניסטו והרי כאילו
 ואינו כמניטו: **נוקשא.** זו לזו:
ארבעה קבין. הו שיעור משוי:
מפשיטן לאחוריו. שאין כוונת מועט
 מלהתכוין לזו: **רוולוט.** מתמעכות
 תחת המשא: **ואם לאו.** שהוא קל
 או שאינו מוטל עליה: **באיוס**
משאוי. הו רעיוס: **במקום ספילין.**
 אכל תפילין של יד: **אפילו מטעפה**
שלה. שזרפין זה תפילין צלילה:
אסור. להניח לשם משאוי על הראש
 צעשה שתפילין צמקומן מונחין:
ומסא. יסא צמשאוי ויסא אקור
 להניחו על הראש אצבא דר' שילא:
ריצעא דריצעא. רביע ליערע. דבר
 מועט הו: **ד' סאן [זרע] לכור.**
 לבית קרקע כור והוא אלף וממש
 מאות אמה אורך של ג' אמה רומט
 דחלר המשכן הו סלמס והוא מלאה
 על ג' וכו' ל' סאן וצין מרובע וצין
 ארוך וקצר לפי משנן זה שיעורו:
אסצרא לך. לאו דרבי אמי פליג
 דרבי יוחנן רביה אלא שהעולם
 מתקלקל והולך: **צימי ר' יוחנן הוה**
שמינה ארעא. ודיו לבית כור צד'
 סאן וצני דר' אמי ככר הוכמסה
 ורביה מ' סאן: **הרוח שפזרה את**
העומרים. צדשה וכיסו את הלקט
 של עניים המפוזר צדשה ואין ידוע
 כמה לקט היא שם למטה מן העומרים
 אין הדצר כרין אומד ככר קצוב כדי נפילה ועומד
 ונומן לעניים כדי ניפול לקט הקצוב, ולקמן מפרש להו: **לכור זרע.** לעדה שזרעו זה כור או לעדה שלוקט זה כור צבאה. ואם המלא לומר
 לכור זרע: **למפולה יד או למפולה שוורים.** יש מקום שזרעין את המבואה צד ויש מקום שנותנין הזרע צעגלה מנוקצת ומולכין השוורים
 את העגלה על המחרישה 3 והזרע הוא נופל והולך והרבה זרע כרין למפולה שוורים יתיר ממפולת יד. וקא מביעיא לן לעדה של זרע
 כור למפולת יד שלה שיערנו צלקט שלה ארבעת קבין או לכור זרע למפולת שוורים: **בתרני' מנס מדינה.** מפרש בגמ'. והא ליתא
 אלא צחכנותא דאי צקבלנותא מאי מנכה איכא מה שימנאלו יחלוקו: **אינו מנכה.** דלמך לו מולך גרס: **צין כד וצין כד.** אפילו היא
 מכת מדינה אינו מנכה שעל המעות לא נגורה גזירה הלך לא עליה היתה פורענות זו: **גב' רובא דבאגא.** 2 רוב צבאה שזו
 צתוכה: **נשדף טנס אחר.** ולא יתיר משדות שהן סביבותיה ואותו תלם כל סביבות שדה זו: **טנס.** שורות המענה: **נשפיר טנס אחר.** כל
 סביבותיה שלא נשדף וארבע שדות סביבותיה נשדפו וגם זו נשדפה: **מהו.** מי אמרינן דכיון דנשתייר תלם אחד על פני כולה שלא לקתה
 אין זו מכת מדינה אלא מולו או דלמא האי שורא לאו כלום היא: **איפסיק צירא מהו.** אם היו ארבע שדות שהן סביבותיה צורות ושאר
 שדות סביב סביב נשדפו מי אמרינן ד' שדות סביבותיה לא נשדפו או דילמא אמר ליה אם היו זרועות אף הם נשדפו: **איפסיק צירא.** שדה
 צור הפסיק צין השדופות לזו: **אספספא.** היו אותן סביבותיה זרועות שחת למאלל צמנה ולא נשדפו והן הפסיקו צין השדופות לזו:
 מאי

ב' שנהבאת בחיונה. 4 מימה אמאי קרי אין כמו רע לפי שאינה
 נחצלת בצגורפו והלא היא רומת תחתיה: **ע' ארם שבחו**
רע שיבו' א' להיטו טמא. מימה אפילו אין כמו רע שאין יכול
 להסיטו אמאי טעור הלא יעמא התחתון לעליון ועוד 5 הטומאה
 צמיצורים הו וטמא שומלת צעשה
 כדלמך צפרק אין מעמידין 6 ע"ז
 דף לו: וס' וי"ל כגון שמתון נכרי
 שאינו מקבל טומאה וטהור העליון
 מטומאה 7 דלוריתא א"ר אפילו התחתון
 ישרל וכגון שנוצשין הרבה בגדים 8
 דטומאה צמיצורים לא מטמא אלא
 אדם אחד או צגד אחד אכל שני
 אין טמא אלא טומאת ערב ואין
 מטמא אדם וכלים ואפילו יטמא
 טומאה מדרבנן כמו שפי' ר"י צפ"ק
 דשבת 9 דף פ. גבי מרדע מ"מ שלישי
 לא הו אלא ראשון ולא יטמא אדם 10:
מטפחת ש"הן. ר"ח גרס של
 להס וכן נראה ללא
 אשכחן שנותנין תפילין צנטפחת
 כי אס צניס או צתיק:
ארבעת סאן לכור. 11 פ"י צמקוס
 שראוי ללמנו כור 12 ולא
 גל רק ארבע סאן דהיינו כדי
 נפילה דצמקוס שזרעיס ד' סאן
 רגילות ולמנו כור וצני דר' אמי
 כרין 13 לזרוע מ' סאן ללמנו כור
 וצמקון גבי לקט מיי' צכור זרע:
 א

ל א ב ג מיי פ"ח מה'ל
 מטמא הלכה ה סמג
 הלכה 2 סמג עשין רמ"ג:
 ד ד ה ו מיי פ"י
 מהלכות טומאת מת
 הלכה א':
 לב ז מיי פ"ה מהלכות
 תפלה הלכה ה סמג
 עשין עט ט"ש' א"ח ס'
 14 טפ"ה (ר"כ אלפס
 נרכט פ"ג ח.]:
 לז ח ט מיי פ"ד מה'ל
 תפילין הלכה ג סמג
 עשין עט ט"ש' א"ח ס'
 מהלכות טומאת מת
 (ר"כ אלפס ה):
 ובהלכות תפילין ע"ה.
 לז י ב מיי פ"ד מהלכות
 מנחת עשים הלכה
 ה:
 לה ל מ מיי פ"ח מה'ל
 שפיר הלכה ה סמג
 עשין עט ט"ש' ח"מ ס'
 עכ טפ"ה א':

הגהות הב"ח

14) גבי שנתפחת
 באחוריו תנן המס
 המהלך צניס הפרס על
 גבי אבנים שאינו יכול
 להסיטן על האדם ועל
 הבהמה שבוהן יפה
 טעור על גבי אבנים
 שכול: 15) שם מפשיטן
 כ"ל אות י' נמחק:
 16) רש"י ד"ה שנתפחת
 באחוריו וכו' כשארזו
 צה:

הגהות הגר"א

14) גבי סאן ל' קבין:
 15) רש"י ד"ה רובא דבאגא
 רוב כו' ר"י אלא ארבעים
 ככר רוב השדות של אמה
 העיר וביניהם כשארזו
 רובא דבאגא:

מוסף רש"י

מנכה. מספר (בחדר כב
 ח).

מוסף תוספות

א. פירוש הקטנות
 באגרוף. שיעמק צנס
 ר"פ. 1. וי"אן בה כח
 לעלות עליה אדם, לכך
 נראה דרבה לומר בדרובו
 ההייני תחת אציליו.
 שעימק צנס תמלי ר"פ.
 ג. בתוס' הוא' שכתוב:
 מיי' שהתחתן לבוש
 שלשה מלבושין. ד. דרך
 סדר טומאתן, הראשון
 טמא טומאת שבת
 מדאורייתא והשני שבת
 ערב מדאורייתא וטומאת
 שבעה מדרבנן והשלישי
 טהור מן התורה וטמא
 טומאת ערב מדרבנן. מוס'
 ה' פ"ה וישי' מהמ"ש:
 וישי'. ה. פירש
 הקונטרס לקרקע בית כור
 דהיינו אלף וחמש מאות
 אמה, ורוחק הוא
 שבטל שומן הקרקע לא
 יהיה די כפחות זרע, לכך
 נראה לר"י דלכ"ה ר"פ.
 1. תבואה. ר"פ. ז. כלים
 קרקע לגיול שם כור
 תבואה [וצרין]. ר"פ.

2) ואין ענין מפולת יד ומפולת שורים שבקבין למפולת יד ומפולת שורים האמור בערכין כה. לשעור צית כור. 3) לפנינו: והלאה תב. 4) הו הוא גם בתשק, ולי' נשדפה.

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קו.

(א) ערכין טו: [ע"ש],
(ב) ושלל לטן. לקט קטן,
(ג) [ערכין כה"ג], (ד) לעיל
מ"א, [מש"ל ג"ג], (ה) סוף
ג"ק, (ו) תמנ"ה, (ז) סוף
א"ט, [מש"ל ח] צ"ל
הגורן, רש"ש,

הנהגות הב"ח

(א) נמי אכל היבא דאיכא
תבואה סלקא: (ב) ר"י
ד"ה ה"א איכא וכו' ודייה
גמר. סוף דאמרי מ"ה
סלקא ליה: (ג) תוס'
ד"ה אלו וכו' דלי אמרת
ד"ה אלו וכו' דמ"ה מדינה:
(ד) בא"ד פ' אישתדוף
רובא: (ה) ד"ה מצינו לו
רוח גבורה ל"ל וזאת
ו' נמחק:

רבינו הגנאל

(ש) ושטרפו [ב"ב]
(שורויה) [שורויה] וכלי.
בשלמה היא. ומהותיה
פשוטה היא. ומהותיה
על דרב יהודה ודליה
דעלה. מיהא דהתן בערכין
פרק תשיעי (ה) היה שנת
שירפון. שנת ירקון, או
[שנת] שביעית. או שנים
כשני אלהו, אין עולה לו
מן המנין. פ"ר לפרח ס"ע
ופירוקו [לשנת ג]. קני
שירפון וירקון דומיא
דשנים כשני אלהו, דלה
הוה תבואה בעולם כלל.
אבל היבא (ג) תבואה
(ל"ל ד) סלקא ליה ל"א
אמרין מתכ מירקון, שני
ופריך בר נחמן בר יצחק,
שאין ההם דפרט ביה קרא
במספר שני תבואות ימכר
לך, שנים שיש בהן תבואה
בעולם. ומתוכי רבא, שני
שביעית תעלה וכו',
ופריך שביעית אפקעתא
דמילבא היא, כלומר היות
המקל היא שלא תורע.
(ז) ואמאי פחות משהו, ותמי
בערכין יקום מ"ט סלעים
דומיא (סלעים) פונדיוני,
(והוא) [הלא] סלע של
הקדש אינה אלא ח' ומ'
פונדיוני (ז) בכל, ואפילו
שביעית בכלל, ופריך
אפילו שאינה ראיה
השדה בשביעית, ראיה
היא למיטת בה (ח) ...

מאי מי אמרין ארבע שדות סביונותיה לא נשדפו או דלמא
אמר ליה אילו היו זרועות תבואה אף הן נשדפו: **זרע אחר מאי.**
אם תמצא לומר אספקתא לאו הפסקה היא משום דלאו ככלל
זרועות פורענות התבואה הוא דלמר ליה אילו תבואה הואי איהו
נמי אשתדוף זרע אחר מי הוי
הפסקה: **וטגור אומר.** מה שמקשקש
מן היוצר יעשה ואני לא נקשמי מן
השמים בתחילת השנה שיליימי
בשעורים אלא בתטין: **כל דזוסי.**
בכל מקום שהן: **לפך.** מולך: **וולוו**
ארעפיה. ואפי' ישן בצקעה אחרת:
היפה שנס שדפון. גבי מוכר צומן
שהיבול נוהג שאינו מותר לו לגאול
פחות משתי שנים מן כל צערין
(דף טו:): **או שנים כשני אלו.**
שהן יכרו שניהם: **אינו עולה לו מן**
המנין. שמי שנים: **הא איכא תבואה**
דזוכסא אחרים. אפי' דהואוהו באגא
אשתדוף אמרין לתא דדייה (ז) (מזל
דידיה) גרס (ז) וסלקין ליה י' מגרע
מדמים מה שמגיע לשנה אחרת כאילו
היו זה שביעית: **שיש בהן תבואה.**
צדוק מקום צאריך: **אפקעתא**
דמלכא. המלך ציטנו מלזרעה והרי
היא כמו שאינה ולא קרחה הכמוז
לשאל שנת תבואה: **אלא מעתה.**
אי ממחן דלימה: לא פתלה לו בגיורו.
מקדיש שדהו וצא לפדותו שנתן לו
הכמוז פדיון בתחילת היבול חמשים
שקל כסף (ויקרא טו) ואם אחר היבול
(שש) לו הכהן וגו' ונגרע מערכך
לכל שנה כשאתה מחלק חמשים
החשבון כמה שמגיע להם וזומן מנה
שמגיע לשנים הבאות. וכיון דבשביעית
כמוז דלימנשו לתם הן נמנות לפחות
את הפדיון דמתן נותן סלע ופונדיון
לשנים הבאות שזהו החשבון המגיע
לכל שנה כשאתה מחלק חמשים
סלעים למ"ט שנים נמצאו שביעיות
מועילות לגרע הפדיון דאי מדלית
צדע שמימות ומחלק חמשים שקלים
למ"צ שנה מגיע לכל שנה קרוז
לסלע ודינן: **(משמש ציה פירי.**
הלך סלקא ליה דגבי פדיון שדה
אחזה לא כמיז שני תבואות: לא
שנו. אם מכת מדינה היא מנכה
לו: **אכל לא זרעה.** ואשתדוף
רובא דבאגא לא מנכה ליה: רבי
מניא צן דוקא צמקמת מעתה:
פעס

אי הוית הוית לאשתדוף דף הוי משתייר דף מדנפשך. גבי מוכר
איכא למימר הכי דלפילו יפטור אותו המוכר מליתן חכירותו
הרי לא נשתייר כלום צדנשדף כל השדה איירי והא דקמני מנכה לו
לישא קלילא נקט אי נמי
המעט הנמצא לענין שיהא קורא
כי נשארנו מעט מהרצה כיון ששום
שדה לא פלט מהפסד מרובה אצל
מחכיר שגוף הקרקע שלו וממנו יש
לו לקבל חכירותו כדלמר לעיל
מארעאי קציעינא יכול המחכיר לומר
למוכר כי נשארנו מעט מהרצה והרי
נשאר לי חכירותי מה שקצצתי עמך
בכך וכן כוונת: **אלא מעתה**
שביעית תעצה בו. הימנה מאי אלא
מעתה צלחו הכי תמנה אצתימא
אמאי אין צביעית עשה מן המנין כיון
דלא דמי לשני אליהו וי"ל דשפיר
קאמר אלא מעתה דאי אמרת (א)
דמכת מדינה לא חשיב אלא דומיא
דשני אליהו אחי שפיר"ד דהוה תלינן
טעמא צמה שוה השדה אינה ראוייה
לתבואה לא מיקרי שני תבואות והיינו
כי ליכא תבואה צעולם כגון שני
אליהו אצל ש' תבואה צעולם חשיב
שדה זו ראוייה לתבואה אף על גב
דאשתדוף רובא דבאגא אצל שביעית
ודאי אף על גב דאיכא תבואה צמז"ל
שדה זו אינה ראוייה לתבואה כיון
שהיא צאריך¹ אצל השמא דלמר כי
(ו) אשתדוף רובא דבאגא הוה מכת
מדינה ולא חשיבא שדה זו ראוייה
לתבואה ואפי' הכי גזירת הכמוז
הוא כיון דאיכא תבואה צעולם עולה
למן המנין וא"כ אפי' שביעית נמי
ומשני שביעית אפקעתא דמלכא הוא
ואי אפשר להיות תבואה צאריך² צהימר
אצל שנת שדפון דלע"ג דהוי מכת
מדינה כי אשתדוף רובא דבאגא
צאפשר להיות זה תבואה כיון
שיש צמז"ל צדוק מקום צעולם כי
צאפשר להיות זה תבואה מיקרי
שנת תבואה וצביעית כשני אליהו
חשיב כלא אפשר להיות זה תבואה
כיון דצדוק מקום ליכא:
מת"ב רב ששת רועה שהיה
רועה עדרו בו. הימנה
אמאי לא פריך מממתין דהפועלים
(לעיל דף טו:): **דמתן הארי והרוב** הרי
זה אוסר ואמאי נימא אילו נלחם בהם
הוה מקיים ציה גס את הארי וי"ל
דהתם כיון שהיה שם ולא צא לו
רוח גבורה אין יכול לומר דהוה
מקיים ציה אצל הכא שלל היה שם³
דלמא אי הוה התם היה צו רוח
(ט) וגבורה ודעת להלחם והוה מקיים
ציה גס את הארי כו':
לניסא וזמא מיהא הויה קשיא.
¹ הימנה מאי קשיא הא אמרן
לעיל דכי אמר ליה זרעה תטין וזרעה
שערי ואשתדוף¹ דמצי אמר ליה אי
זרעמה תטין הוה מקיים צי ותגור
אומר ויקס לך² וכו' שכלא זרעה כלל³
לליכא הוכחה שהיה ראוי להשתדף
וי"ל דשמואל מיייר כגון שמתן
ליה זרע על מה שמלכה דהשתמ'
הוה תפלתו של זה שיליח כל מה
שמפלט על מין אחד של תטין:
וקיימא

לו א מיי פ"ח מהל'
שכירות הלכה ה' סגן
עשין פט טו"ע ח"מ ט'
שכב ספ"ק:
לו ב ג מיי שט טו"ע
שם ספ"ק:
לו ד מיי פ"ח מהל'
יוגל ס"א:
לו ה מיי פ"ד מהל'
ערכין הלכה ו'
פ ו מיי פ"ח מהלכות
שכירות ה' ה' סגן
עשין פט טו"ע ח"מ ט'
שכב ספ"ק:
ז מיי פ"ג מהל' שכירות
הלכה ח טו"ע ח"מ ט'
ללא ספ"ק י' ופי' שג
ספ"ק ז':

תורה אור השלם

1 ותגור אומר ויקס לך
ועל דרך ד' ג' ג' ג' ג'
א"כ ככ ככ
2 ויאמרו אל יקדחו
הקבאי תפל קא תחנתו
לקדו ותתפל בעדו
אל י' אלהיו בעד כל
השארית הזאת כי
נשארו מעט מהרצה
באשר עינך ראת
אתנו: ירמיהו כ"ב
3 במספר שנים אחר
היובל תקנה מאת
צמיתך: במספר שני
תבואת ימכר לך:
ויקרא כה טו
4 לא יבשו ענת קרעה
ובימי רעבון ישבענה:
החלילה לו ט'
5 גם את הארי גם הרוב
הקה עבדך וקהו
הפלושתי הערל הזה
באחד מדך כי תרף
מערכת אלהים וחינו:
שמואל א ז' לו

מוסף רש"י

אינו עולה לו מן המנין.
ששני שנים, דהא שני
תבואות מהם, שני שנים
האזין לתבואה מההה פד'
לקח (ש"בין כ"ט).
אפקעתא דמלכא היא.
מלת המלך (לעיל טו).
דמתין עזי דובי
בגדיהו. ר' מניא צן
דוקא הוה ליה סק ע"ז,
אמרו ליה קא תפסקן ע"ז
(שדות) אמר אי קא תפסקן
מיליניהו דובי (דובים חלבים
שדות) ולי לא כל מה
ומהו מצי לארעא דזנא
קמיתיה, לארעא חיימי כל
השדה דזנא נקטימיה
(תענית כה. ורש"י)

מוסף תוספות

א. דשביעית לא תעלה
אפי' דאיכא בחו"ל. מוס'
הל"ש. ב. דשביעית בארץ
ישראל חשיבא כשאר
שנים בכל העולם דזו
השנה אינה ראיה
לתבואה בשביעית. מוס'
הל"ש. ג. ישראל. מוס'
הל"ש. ד. מצו למיכר
לוי. מוס' הל"ש. ה. פ'י
קשיא לשמואל דאמר
לעיל דמצי למימר חזינא
לניסא וזמא. מוס' הל"ש.
ו. וזיב החובר. מוס'
הל"ש. ז. אפי' דקצת
הוכחה שהרי נשדפין
שהרי שערי אשתדוף.
מיוחס לרע"ב. ח. דמצי
אמר ליה אלו זרעמה לא
שנתדפה. מוס' הל"ש.
ט. שהרי לא תפלט לא
לניסא תקשה מרובה. ר"פ.

ימכר לך שנים בהן תבואה בעולם אלא ליה רב אשי לרב כהנא
אלא מעתה שביעית תעלה לו מן המנין דהא איכא תבואה בחוצה לארץ
אמר ליה שביעית אפקעתא דמלכא היא אמר ליה מר זוטרא בריה
דרב מרי לרבינא אלא מעתה שביעית לא תעלה לו מן הגירוע אלמה
תנן הנותן סלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני התם דחזיא למישימחא
בה פירי אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב ואכל לא
רועה כלל לא דאמר ליה אילו זרעתה הוה מקיים בי⁴ לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו מתיב רב ששת⁵ רועה שהויה רועה והניח עדרו ובא לעיר
ובא זאב וטרף ובא ארי ודרם אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומרין
אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ואמאי נימא ליה אי הוית התם הוה
מקיים (ב) וי⁶ גם את הארי גם (את) הדוב הכה עבדך משום דאמר ליה אי הוית
הוית לאיתרחושי לך ניסא הוה איתרחושי לך ניסא⁷ כר' חנינא בן דוסא דמתין
עזי דובי בקרנייהו ונימא ליה נהי דלניסא רבה לא הוה חזינא לניסא וזמא
הוניה
לא מצי למימר הוה מקיים צי ותגור אומר ויקס לך⁸ צמקמתא לא היה מקבל הקדוש צדוק
שירע' אם לא שיעשה לו נס⁹ ולא קאמר לעיל הוה מקיים צי ותגור אומר אלא לפי

להקב"ה מורע אחר אלא מכל זרעים שבעולם תפלט שיעליו איזה זרע שירע. מיוחס לרע"ב. י. כיון שלא בירר לו חטין או שעורין. ר"פ. יא. ואי הכא אמרת חייב דראוי לניסא תקשה מרובה. ר"פ.